

Darfur - Kronologi och källor

Under arbetet med programmet om Darfur har redaktionen sammanställt områdets historia i en omfattande kronologi. Följ med bakåt i tiden för att förstå dagens problem!

-1500-talet Darfur dyker upp som statsbildning. Fur dominerande folkgrupp - namnet. Expanderar västerut mot Kurdufan/Kordofan nuv norra Sudan. (NE)
Islamiska statsbildningen sultanatet Darfur dyker upp i slutet av 1500-talet. (Enc Brit)

Sultanatet stammar från sent 1300- eller tidigt 1400-tal, men lite är känt före sultanen Suleiman "Solungdungo" i mitten av 1600-talet. (Darfur The Ambiguous Genocide, Gérard Prunier)

Ca 1800 Sultanen al-Fashir styr ett multietniskt imperium, större än Sverige. (NE)

1821 Darfur förlorar Kordofan till Egypten. (NE)

1874 Darfur införlivas med Sudan som är en del av Egypten. (NE)

1884 15 nov- Berlinkonferensen under ledning av Bismarck. Pågår till 26 feb 1885. Gäller främst Kongo, men även hur Afrika skall koloniserars. (Encyclopedia Britannica)

1898 Slaget vid Omdurman då britterna återupprättar sultanatet. Britterna slår ner mahdistupproret. Lord Kitchener befälhavare. Churchill är med (och skriver om det). Britterna ockuperar Egypten 1882-1922/1952. (NE)

Sudanesiska soldater under brittisk befäl 1940 Foto: SVT Bild

1916 Darfur blir en del av Anglo-egyptiska Sudan. (NE)

1956 1 jan Sudan självständigt. (NE). Uppror i söder och partislitningar i norr.

1958 Armén tar makten i Sudan genom general Ibrahim Abbud. (NE)

1964 Abbud störtas. Försök med parlamentarism. (Gäller hela Sudan) (NE)

President Abboud besöker Storbritannien 1964. Samma år störtas han.

Foto: SVT Bild

1969 Ny militärkupp, överste Jafar Numayri av Gafaar Mohamed el-Nimeiri alt Nimeiry/Nemery/Numeyri tar makten från civile Ismail al-Azhari. (*Encyclopedia Britannica*)

1970-80t Numayri satsar på exportgrödor. Invigde mars 1981, Kinanah, världens största sockerraffinaderi. Misslyckas pga ekonomiska kriser enl *EncB*. Torka, massvält som Khartoum negligerar enligt Kfd. 95 000 svälter ihjäl. (*Encyclopedia Britannica/Konfliktdatabasen Kfd, Uppsala Universitet*)

Numayri leder OAS, stöder Egypten bla i uppgörelsen med Israel och stötts av dem. Ökenutbredning ökar slitningarna mellan den bofasta jordbrukarbefolkningen (fur mest) och den nomadiserande boskapsskötande gruppen (baqqara mest). (*NE*)

1983 16 maj Första striderna och dödsfallet i konflikten mellan centralregeringen och SPLM/A om södra Sudan (inte Darfur). Sudan People's Liberation Movement/Army. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

1985 Numayri störtas medan han besöker Egypten. Nytt parlamentariskt försök. (*NE/Enc Brit*)

1989 30 jun President Ahmed Ali al-Mirghani störtas av militärjunta ledd av Omar el-Bashir. Bakom juntan står islamskt extrema National Islamic Front och Hassan Turabi.

Islamsk lag införs och politiska partier förbjuds. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

Efter kuppen bildas paraplyorganisation för oppositionen National Democratic Alliance NDA där MR-grupper och rebeller ingår. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

1989 ff Flera medlingsförsök pågår under åratals i SPLM/A-konflikten bla via IGAD, Inter-Governmental Authority on Development, en fredskommitté bildad av Eritrea, Uganda, Kenya och Etiopien. NDA hamnar utanför de samtalen. Egypten och Libyen söker medla mellan NDA och regeringen 1999. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

1990 SPLM/A (för södra Sudan) med ledaren John Garang går med i NDA. De har sedan 1980-talet stöd från Mengisturegeringen med baser och vapen. Men när Mengistu störtas 1991 skakas SPLM/A fast får senare stöd av både Etiopien, Eritrea och Kongo. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

1992 Regeringen mister stödet från Libyen, men Iran bistår med militär träning och vapen. (*Konfliktdatabasen Uppsala Univ*)

Usama bin-Laden flyttar till Khartoum. (s 173, *Lawrence Wright, Al-Qaida och*

vägen till 11 september)

1992-96 Usama bin-Laden bor i Khartoum, men kastas till sist ut efter bla saudiska påtryckningar. (*EncB + Vägen till 11 september*)

1993 (Brigadgeneral) Omar al-Bashir blir civil president.

1994 Darfur delas upp i tre administrativa provinser av centralregeringen. Enligt NE troligen för att försvaga fur. (*NE*)

1996 NDA öppnar ny front i östra Sudan. Dittills har striderna mest pågått i södra Sudan. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

1990 sl Samtidigt som stödet för SPLM/A vacklar genom kriget Eritrea-Etiopien och Uganda-Kongo vinner regeringen mark genom oljeinkomster. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

Utländska oljebolag kommer in i oljeområdena i södra Sudan. Regeringen tvångsförflyttar folk och bränner byar. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

1996 18 maj Bin Ladin tvingas lämna Sudan efter påtryckningar från både Saudi, Egypten och USA. (*-s 231, Lawrence Wright, Al-Qaida och vägen till 11 september*)

1998 Väpnat motstånd i liten skala inleds i Darfur. (*NE*)

1998 20 aug USA bombar kemisk vapen-/läkemedelsfabrik som hämnd för al-Qaidas sprängattentat mot ambassaderna i Kenya och Tanzania samma år. (*Enc Brit+BBC*)

2002 Garang och president al-Bashir möts för första gången och skriver på steg för steg till slutavtalet 2003 i september. I december enas de om hur oljeinkomsterna skall delas. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2003 jan-feb Strider i Darfur börjar. SLM/A - Sudan Liberation Movement/Army.

14 mars SLM/A deklarerar sin politiska ståndpunkt om ett demokratiskt Sudan grundat på jämlikhet, där religion och stat skiljs och kulturell och politisk mångfald.

SLM/A börjar samarbeta med org JEM, Justice and Equality Movement. Janjaweed, 20 000 milismän angriper byar och civila, framför allt med befolkning från fur, zaghwa och massakit dvs "afrikanska" grupper. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

Milisen beväpnas av regeringen och rekryteras från den "arabiska" nomadbefolkningen baqqara/baggara enligt NE. (*NE*)

2003 Medlingsförhandlingar mellan SLM/A och regeringen hålls i Abeche i Tchad. **3 sept** Fredsavtal undertecknas. SLM/A anklagar regeringen för att ha brutit mot avtalet bara några dagar senare. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2004 8 apr Ny fredsöverenskommelse. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

Alla bryter mot avtalet. SLM/A och JEM anklagar Tchad för att stödja regeringen. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2004 maj AU inleder fredssamtal. 130 observatörer + 300 man till militärt skydd skickas dit för att ingå i en fredskommission. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2004 30 jul Vapenembargo i FN mot Sudan/Darfur (?). Inflödet av tunga vapen minskar, men inte mängden lätta vapen. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2005 9 jan Fredsuppgörelse med SPLM/A Garang blir vicepresident i juli o uppgörelsen håller, men 30 juli dör han i helikopterkrasch. Det leder till oroligheter, men hans efterträdare och arméchef Salva Kiir säger att det verkligen var en olycka. (*Konflikt databasen Uppsala Univ*)

2005 AU förhandlar med Darfurrebellerna. Våldsnivån sjunker först. AU Mission

blir det alltmer laglöst i Darfur. Krigsherrar och banditgäng härjar. Både hjälparbetare och AMIS-folk angrips. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

2006 Våldet i Darfur tilltar. Fler än 1000 soldater dödas i strider ? en viktig tröskel som passeras. Det innebär att konflikten definieras som krig. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

5 maj Fredsavtal med en SLM/A-fraktion, under ledning av Minni Minawi. Avtalet kallas Darfur Peace Agreement, DPA. Uppgårelsen ökar splittringen inom rebellen. Våldet ökar efter avtalet. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

Jul En motståndsansallians National Redemption Front NRF bildas. Många hjälparbetare flyr pga det osäkra läget. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

Tchad stöder rebellerna i Darfur. Sudan stödjer uppror i Tchad genom att låta Janjaweed gå in där också.

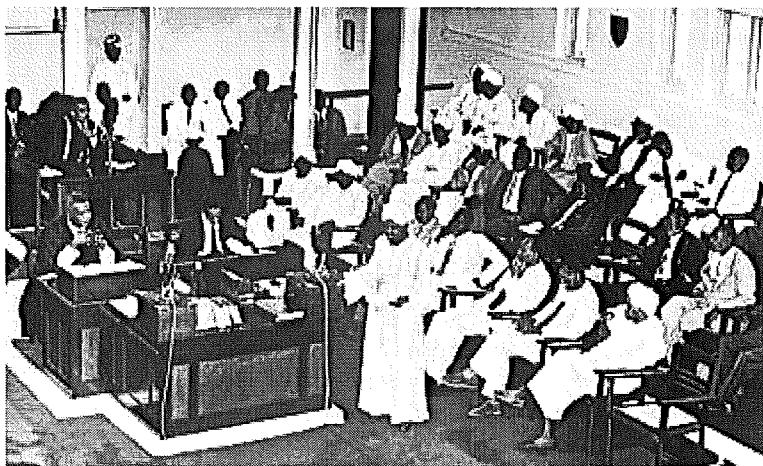
Internationella påtryckningar för att Khartoum skall släppa in fredsbevarande styrkor från både AU och FN misslyckas.

Dec Jan Eliasson utses till FN-sändebud. *(NE)*

2007 Efter år av splittring försöker grupperna i Darfur som slåss mot regeringen enas. Mot slutet av året finns fem grupper varav två fortfarande slåss. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

2008 1 jan Efter en lång process accepterar till sist Khartoum FN-styrkan UNAMID. Men den blir långt mindre effektiv än tänkt både för att regeringen lägger hinder i vägen och bidragsländerna inte ställer nog med materiel, som helikoptrar till förfogande. *(Konflikt databasen)*

2008 14 juli Åklagaren vid Internationella Brottmålsdomstolen (ICC) begär att Omar al-Bashir grips misstänkt för folkmord, krigsförbrytelser mm i Darfur. Sudan avvisar begäran. *(www.icc-cpi.int)*

Parlamentet självständighetsåret 1956 Foto: SVT Bild

1983-2003 dör två miljoner pga konflikterna i södra Sudan. Fyra miljoner är på flykt i landet. Över 400 000 flyr utomlands. *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

Konflikten i Darfur är "en av världens värsta humanitära katastrofer". *(Konflikt databasen Uppsala Univ)*

Förkortningar:

NE Nationalencyklopedin

EncB Encyclopedia Britannica

Källor i arbetet med programmet om Darfur:

Henk Wesseling: Söndra och härska (Uppdelningen av Afrika 1880-1914),
Historiska Media 2006

Julie Flint, Alex de Waal: Darfur - Konfliktens bakgrund, Celanders förlag 2005

Gérard Prunier: Darfur - The Ambiguous
Genocide, Hurst&Company 2005

Lawrence Wright: Al-Qaida och vägen till 11 september, Bonniers 2007

Winston Churchill: The River war. 1900

Ryszard Kapuscinski, Ebenholts, Bonniers 2003

FN:s säkerhetsråds deklARATIONER om Sudan/Darfur

Mapping Darfur - rapport från Nordiska Afrikainstitutet och Life and Peace
Institute maj 2007

Hemsidor:
www.savedarfur.org
www.usmmm.org

